

Sygn. akt III AUa 518/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Pietrzak SSA Marek Żurecki
Protokolant	Joanna Keller

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2016r. w Katowicach

sprawy z odwołania B. K. (B. K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o składki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach

z dnia 15 grudnia 2014r. sygn. akt X U 1257/14

oddala apelację.

/-/SSA J. Pietrzak /-/SSA M. Procek /-/SSA M. Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 518/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 grudnia 2014r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach zmienił decyzję organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 24 marca 2014r. i zwolnił odwołującą B. K. z obowiązku zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne za okres od marca 2004r. do października 2011r.

Sąd Okręgowy ustalił, iż w piśmie z dnia 21 lutego 2013r. organ rentowy

podał B. K., że po uzyskaniu informacji z Urzędu Miasta w M. o prowadzeniu przez w/w pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 31 grudnia 1998r. do 7 października 2001r., uporządkował konto płatnika, dokonując z urzędu wyrejestrowania z ubezpieczeń społecznych od dnia 7 października 2001r.

Następnie, w zaskarżonej decyzji określił wysokość - obciążających B. K. - składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za okres od marca 2004r. do października 2011r.

Wykorzystując dowody z dokumentów w postaci zaświadczenia Urzędu Skarbowego w M. i umowy najmu lokalu handlowego oraz wyjaśnienia odwołującej, Sąd Okręgowy, przyjął, że od 1 stycznia 2001r. B. K. nie prowadziła pozarolniczej działalności gospodarczej.

Tak więc, Sąd ten, powołując się na art. 13 pkt 4 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, uznał, że odwołująca w spornym okresie nie prowadziła działalności gospodarczej i w związku z tym nie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu zarejestrowanej w Polsce działalności gospodarczej.

Mając na względzie przedstawione okoliczności, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

W apelacji od zaprezentowanego rozstrzygnięcia organ rentowy, zarzucając Sądowi pierwszej instancji naruszenie art. 13 pkt 4 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Zdaniem skarżącego, w okolicznościach niniejszej sprawy o podleganiu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej decydujące znaczenie ma wpis do ewidencji osób prowadzących działalność gospodarczą. Skoro, bowiem odwołująca nie zgłosiła organowi rentowemu zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej, to nadal podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej i z tego powodu przypisanie z urzędu składek za okresy wymienione w decyzji miało swoje uzasadnienie.

B. K. wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy jako własne, uznano, iż apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Analizując trafność zarzutów apelacyjnych, zważyć w pierwszej kolejności należy, iż Sąd Okręgowy przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe, w następstwie czego poczynił trafne ustalenia faktyczne, co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia i w tym zakresie Sąd odwoławczy podziela argumenty zawarte w uzasadnieniu Sądu Okręgowego i przyjmuje je za swoje, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998r., sygn. I PKN 339/98).

I tak, z wyjaśnień ubezpieczonej popartej dowodami z dokumentów w postaci zaświadczenia Naczelnika Urzędu Skarbowego w M. z dnia 16 kwietnia 2014r.

(k. 3) oraz umowy najmu lokalu handlowego z dnia 1 listopada 2000r. (k. 14) wynika, że w okresie objętym sporem odwołująca się B. K. - pomimo istniejącego wpisu do ewidencji - w rzeczywistości nie prowadziła pozarolniczej działalności gospodarczej, pociągającej za sobą obowiązek ubezpieczeniowy.

Podkreślić przy tym trzeba, że Sąd pierwszej instancji dokonał również prawidłowej subsumcji przepisów prawa materialnego, tj. art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 11 ust. 2 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013r. poz. 1442) oraz art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010r. Nr 220, poz. 1447), w następstwie czego, wyprowadził trafne wnioski, skutkujące prawidłowym rozstrzygnięciem.

I tak, stosownie do dyspozycji art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą. Ponadto w art. 8 ust. 6 pkt 1 cyt. ustawy systemowej wskazano, iż za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą uważa się osobę prowadzącą tę działalność na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Jednocześnie należy podkreślić, iż z mocy art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Działalność taka podlega obowiązkowemu zgłoszeniu organowi ewidencyjnemu. Wpis do ewidencji legalizuje wykonywanie działalności gospodarczej oraz wyznacza czasowe granice bycia przedsiębiorcą. Wynikają z niego również inne konsekwencje prawne, przewidziane w prawie podatkowym, finansowym, jak również w prawie ubezpieczenia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2005r., I UK 105/04).

Mając na uwadze zaprezentowane poglądy, stwierdzić należy, że ocena, czy działalność gospodarcza jest wykonywana, należy przede wszystkim do sfery ustaleń faktycznych, a dopiero w następnej kolejności - do ich kwalifikacji prawnej.

W wyroku z dnia 14 września 2007r. (III UK 35/07) Sąd Najwyższy wskazał, że obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność - w tym działalność gospodarczą - wynika z faktycznego prowadzenia tej działalności, przy czym, działalność gospodarcza to prawnie określona sytuacja, którą trzeba oceniać na podstawie zbadania konkretnych okoliczności faktycznych, wypełniających znamiona tej działalności lub ich niewypełniających. Prowadzenie działalności gospodarczej jest zatem kategorią obiektywną, niezależnie od tego, jak działalność tę ocenia sam prowadzący ją podmiot i jak ją nazywa oraz czy dopełnia ciężących na nim obowiązków z tą działalnością związanych, czy też nie. **Tym samym, do powstania obowiązku ubezpieczenia wymagane jest faktyczne prowadzenie tej działalności.** Wykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej w świetle powyższego to rzeczywista działalność zarobkowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Rozpoczęcie działalności polega na podjęciu w celu zarobkowym działań określonych we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej. Zgłoszenie i wpis do ewidencji działalności gospodarczej stanowi tylko podstawę rozpoczęcia działalności gospodarczej w rozumieniu jej legalizacji i nie jest zdarzeniem, ani czynnością utożsamianą z podjęciem takiej działalności (por. wyrok Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2001r., sygn. akt II UKN 428/00, wyrok Sądu Najwyższego z 25 listopada 2005r., sygn. akt I UK 80/05, OSNP 2006 r., nr 19-20, poz. 309). Z tego powodu, wpisowi nadawano zawsze charakter deklaratoryjny, a nie - konstytutywny. Nie kreował on również bytu prawnego przedsiębiorcy. Określanie przez samego przedsiębiorcę daty rozpoczęcia działalności gospodarczej wpisywanej do ewidencji powodowało istnienie domniemania faktycznego, że z tą datą działalność gospodarcza została podjęta i była prowadzona aż do czasu jej wykreślenia z ewidencji. Domniemanie faktyczne ma znaczenie dowodowe i może być obalone (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 25 października 2006r., sygn. akt II GSK 179/06, LEX nr 276729), co oznacza, iż okres prowadzenia działalności gospodarczej, wynikającej z wpisu do ewidencji, może być korygowany,

lecz czynność ta musi być powiązana z wynikami postępowania dowodowego. W takiej sytuacji, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która wywodzi z niego skutki prawne.

Ubezpieczenie z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej powstaje z mocy prawa. Wprawdzie w decyzjach dotyczących tej kwestii używa się niejako zwyczajowo sformułowania „obejmuje ubezpieczeniem społecznym”, jednakże nie zmienia to faktu,

że ubezpieczenie to powstaje z mocy prawa, a decyzja organu rentowego ma jedynie charakter deklaratoryjny, potwierdzający powstanie prawa z chwilą ziszczenia się jego ustawowych przesłanek. Przepis art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 13 pkt 4 ustawy systemowej kreuje obowiązek podlegania osób prowadzących pozarolniczą działalność ubezpieczeniom z mocy ustawy od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności. Tak więc, to nie decyzja organu rentowego powoduje powstanie tego obowiązku, a jedynie potwierdza ona ten obowiązek. Decyzja

ta wydawana jest na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy systemowej i nie jest decyzją kształtującą prawa i obowiązki, a jedynie decyzją potwierdzającą przebieg ubezpieczeń. Innymi słowy, o obowiązku ubezpieczenia przesądzają przepisy prawa, a nie wola ubezpieczonego lub organu rentowego.

Wreszcie w wyroku z dnia 22 lutego 2010r. (I UK 240/09) i postanowieniu z dnia 18 października 2011r. (III UK 43/11) Sąd Najwyższy trafnie wyjaśnił, iż ocena, czy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana, a więc także, czy zaistniała przerwa w jej prowadzeniu, należy do sfery ustaleń faktycznych, samo zaś istnienie wpisu do ewidencji nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej.

Zatem obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą wynika z faktycznego prowadzenia tej działalności.

Mając na uwadze poczynione w sprawie ustalenia Sądu pierwszej instancji, które Sąd Apelacyjny podzielił, Sąd drugiej instancji stanął na stanowisku, że w okresie objętym sporem B. K. nie prowadziła działalności spełniającej wymogi opisane dyspozycją normy art. 2 cyt. ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Konkludując, Sąd drugiej instancji uznał, iż apelacja jest bezzasadna i na mocy art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

/-/SSA J. Pietrzak /-/SSA M. Procek /-/SSA M. Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR